

Zorica ČUBROVIĆ

UGOVOR IVANA VOLARIĆA O IZRADI IKONOSTASA U CRKVI SV. SAVE U MORINJU

Ključne riječi: Morinj, slikar Ivan Volarić, crkva Sv. Save u Morinju, ikonostas, ikone

U Istorijskom arhivu Kotor čuva se ugovor iz 1902. godine koji je sa tutorstvom crkve Sv. Save u Morinju sklopio slikar Ivan Volarić iz Vrbnika na ostrvu Krk. Ugovor se odnosi na izradu ikonostasa i slikanje ikona u toj crkvi. Uz ugovor priložen je i crtež ikonostasa i predračun radova sa opisom pojedinih vrsta poslova.¹

Da je ikonostas u crkvi Sv. Save u Morinju djelo slikara Ivana Volarića nije se do sada znalo. Njegov rad krajem 19. vijeka u Perastu, u crkvi Gospe od Škrpjela, pominje P. Butorac² a portrete uglednih ličnosti iz Perasta, Stoliva i Mula kod Kotora koje je naslikao Volarić prvih godina 20. vijeka obradile su u svojim radovima Marija Mihaliček³ i Radojka Janićijević.⁴ Šesnaest medaljona sa likovima svetitelja naslikao je Volarić u crkvi Gospe od Snijega u Škaljarima.⁵ Marija Saulačić je opisala dvije slike Sv. Tripuna, zaštitnika Kotora, od kojih je jedna u crkvi Gospe od snijega u Škaljarima a druga u crkvi Sv. Eustahija u Dobroti.⁶

I pored više identifikovanih djela ovog slikara u Boki njegov rad do sada nije bio predmet posebnog proučavanja. Stoga su podaci koje pruža Volarićev ugovor o izradi ikonostasa u crkvi Sv. Save u Morinju veoma značajni za

¹ Na ugovor Ivana Volarića i nacrt ikonostasa (signatura SNCCXXXIX, listovi 1-5 i nacrt) autorici priloga pažnju je skrenula prof. Anita Mažibradić, arhivista Istorijskog arhiva Kotor, 1996. godine, na čemu se, ovom prilikom, srdačno zahvaljujem.

² P. Butorac, Kulturna povijest grada Perasta, Perast 1999, 458

³ M. Mihaliček, Zaostavština porodice Visković sa osvrtom na zbirku slika, Godišnjak Pomorskog muzeja u Kotoru, XLIII-XLVI, 1995-1998, 109

⁴ R. Janićijević, Portreti iz fonda Pomorskog muzeja Crne Gore, Godišnjak Pomorskog muzeja u Kotoru, L, 2002, 161-162

⁵ http://www.kotorskabiskupija.net/index.php?option=com_content&task=view&id=44&Itemid=60

⁶ M. Saulačić, Sv. Tripun-zaštitnik grada Kotora u djelima umjetnika, Godišnjak Pomorskog muzeja u Kotoru, XLIII-XLVI, 1995-1998, 97- 98

upoznavanje cjelovitijeg opusa ovog umjetnika čiji su sačuvani radovi s kraja 19. i početka 20. vijeka zastupljeni u nekoliko žanrova.

Crkva Sv. Save se nalazi u središnjem dijelu naselja, neposredno uz stari put koji vodi prema Gornjem Morinju i Bunovićima. Podignuta je na zaravnjenom platou padine, na slobodnoj parceli koja se nalazila između starijih kuća sa prostranim ograđenim dvorištima. Zbog svog istaknutog položaja, srazmjerno velikih dimenzija i prepoznatljive arhitekture crkva Sv. Save predstavlja prostorni reper naselja.

Osnova građevine je u obliku krsta, na presjeku čijih krakova je kupola sa osmostranim tamburom na kockastom postolju. Nad centralnim brodom i pjevnicama su polukružni svodovi. U zapadnom dijelu naosa je drvena horska galerija. Ikonostas je postavljen uz ivicu prozora u istočnom traveju, na podu izdignutom za dva stepenika u odnosu na pod u naosu. Prostrana unutrašnjost crkve osvijetljena je sa prozora na tamburu, na podužnim zidovima kao i preko rozete na zapadnoj fasadi.

Pod je izrađen od kamenih ploča iz majdana Đurići. Ploče kvadratnog oblika, u crvenkastoj i sivobijeloj boji, složene su u obliku dijagonalnog šah-poretka.

Krovovi su pokriveni kanalicom izuzev krova kupole koji je pokriven pocinčanim limom.

Dvorište ispred crkve je djelimično popločano (na zapadnoj strani i na prilazu od ulazne kapije) a ostale površine su zatravnjene. Uz zapadni zid crkve i uz ogradni zid prema jugu izgrađene su kamene klupe (»pižuli«).

Zvonik na preslicu sa tri zvona i ulazna kapija na ogradnom zidu svojim arhitektonskim i likovnim rješenjem naglašavaju reprezentativni karakter crkvenog zdanja.

Položaj crkve Sv. Save na starom katastarskom planu Morinja (kat. čest. 300)

Crkva je sagrađena u periodu od 1861. do 1875. godine. U crkvi se nalazio privremeni ikonostas⁷ do postavljanja novog koji je uradio slikar Ivan Volarić početkom 20. vijeka.

Osnovna odlika rješenja koje je zamislio slikar Volarić radeći ikonostas za crkvu Sv. Save u Morinju je postignuti sklad oltarske pregrade i unutrašnjeg prostora crkve.

Oltarska pregrada je zamišljena sa tri polukružno završena otvora (dveri) od kojih je centralni otvor (carske dveri) srazmjerno veći i viši od bočnih. Zonu prestonih ikona sa četiri polukružne ikone slikar je zamislio da budu nešto više u odnosu na dveri i da se zajedno sa njima doživljavaju kao jedinstvena ritmična kompozicija. Gornju zonu ikona odvojenu od prve zone horizontalnom plohom slikar je zamislio da odgovara uobičajenom načinu po

⁷ *Šematizam Pravoslavne eparhije Bokokotorsko-Dubrovačke za godinu 1877*; na str. 32 i 33 donosi značajne podatke o gradnji i osvećenju crkve Sv. Save u okviru kojih je pomenut i „privremeni ikonostas”. U istom godištu Šematizma nalaze se i podaci o novčanim prilozima i zavještanjima datim za gradnju crkve. Slijedi prepis oba teksta:

Црква св. Саве у М о р и њ у. Због тјесноће, трошности, а нешто и удаљености своје старе парох. Цркве св. Јована, осјетише духовну потребу вриједни Христјани морињски, да у средини варошице, на прекрасноме положају ову нову цркву саграде. Темелј јој положише г. 1861, а довршише 1875. Крој јој је у виду крста, а сва од тврдога бијелога камена са прекрасним каменим кубетом, на коме су осам прозора. Има у дужину 60, у висину 25, у ширину 24, а са боковима у пјевницама 34 ноге. Унутра такођер је величанствена, освијетљена са десет великих прозора. Поплочана је четвртастим бијелим и црвеним углађеним каменом. Чин освећења овршио је Преосвешт. Г. Еп. Герасим 25. Маја 1876 са многим свештеницима и у присуству многобројнога народа из мјеста и околине, који би причекан и почашћен од Морињана баш најусрдније. Надати се да ће позната ревност њихова замијенути привремени иконостас новим, а и постарати се да поред овако прекрасне цркве и звоник подигну. Судећи пак по величини и укусу грађевине, морао је и трошак око исте огроман бити; што га ипак побожни они Христјани већим дијелом прилозима у новцу издржаше, и бесплатним преносом градива. И милостиви Цесар и висока влада, пак и многа браћа Срби лијепо им у томе припомогуше. Имена њихова убиљежена су назад под насловом „За успомену и захвалност“. Наградио Бог, молитвама просветитеља србскога св. Савве, све потрудивше се и дароватеље, добрим здрављем и душевним спасењем.

Пр. Н.Б.

Приложише или завјешташе црквама г 1876.

Св Саве у Мориње: Њ.В. Цар Франц Ј. И ф. 500, звоно, Евангелије велико, одежду и епитрахил; висока влада ф. 2300; Преосв.Еп. Герасим ф. 50; капетан Мар. Берберовић ф. 100; браћа кап. Ђуро, Симо и Томо Милиновићи напoл. 30; кап. Крсто Б. Берберовић ф. 64 у злату; Лазар С. Милиновић ф. 100; послао Драго Катурић сакупљених у Одеси ф. 380; John Johns Inglez libага 5; у Калифорнији скупио кап. Раде Јовановић либ. 10; Шпиро Шортан из Цариграда напoл. 6; Антон Фучић скупио у Америци либар 6; Иг. Хр. Николаевић ф. 10; Нико Ђ. Милиновић тал. 20; Благотворно Друштво Одеско св. Чашу са осталим потребитим, једну окруту свештеничку и круг црковних књига.

kome je niz ikona apostola podijeljen na dva dijela od po 6 ikona koje stoje bočno u odnosu na centralno pravougaono polje u kome su, jedna iznad druge, smještene ikone Tajna večera i Sv. Trojica. Ove ikone uokvirava trougaoni zabat na kome stoji krst. Profilaciju centralnog timpanona koji čini postolje krsta i profilaciju vijenca kojim je pregrada završena povezuju isti ukrasni motivi, a ovalne ikone (mironosnice) dopunjuju i naglašavaju završnu kompoziciju sa krstom na vrhu.

Podjela horizontalnih zona na pojedinačna polja sa ikonama izvedena je pilastrima sa profilisanim bazama i polukapitelima ukrašenim akantusovim lišćem a ravno polje između gornje zone i zone prestonih ikona zamišljeno je kao površina na kojoj se nalazi niz drvoreznih pozlaćenih aplikacija sa floralnim motivima. Sokl obje zone sa ikonama riješen je u vidu geometrijskih polja koja su samo u nižoj zoni, ispod prestonih ikona, ukrašena drvoreznim pozlaćenim aplikacijama.

Rješenje centralnih dveri je u vidu mreže lozica izrađenih u drvorezu a koje okružuju ovalne medaljone sa naslikanim ikonama iz Blagovijesti. Okvir dveri bojen je u bijelu boju. Bočne dveri su takođe dvokrilne i riješene poput centralnih, u vidu mreže drvoreznih lozica sa cvjetovima, uokvirene u jednostavni ram.

Osnovna boja ikonostasa je bijela u kombinaciji sa svijetlo plavim elementima. U koloritu ikona preovlađuju zlatna, plava, zelena i crvena boja ali je zastupljena i bijela koja se svojim svijetlim površinama vezuje i uklapa u svijetli kolorit osnove ikonostasa.

Konstrukcija ikonostasa je izvedena od drveta a ikone su slikane na platnu. Konstrukcija ikonostasa je vrlo čvrsta. Ikone su zaštićene staklom i drvenim vratima na poledini. U uglovima ikona, na poledini, bijelom bojom napisani su inicijali umjetnika.

Mjestimično se može zapaziti da su puniji djelovi drvoreza izrađivani uz upotrebu dodataka radi postizanja potrebne plasičnosti i da su u međuvremenu otpali. Zbog oštećenja bočne dveri su sklonjene i na njihovo mjesto stavljena je draperija.

Iz teksta ugovora sklopljenog jula 1902. godine u Kotoru, u kancelariji notara dr Jova Stefanovića, čije su odredbe svrstane u 15. tačaka, uočava se da slikar Ivan Volarić potiče iz Vrbnika sa ostrva Krka i da je „sada nastanjen u Morinju“. On se obavezao ugovorom da će u toku 6 mjeseci izraditi ikonostas u crkvi Sv. Save u Morinju za sumu od 5500 kruna koje će mu biti isplaćene u četiri rate. Pored ikonostasa Volarić se obavezuje da izradi i ikonu „Silazak Svetog Duha na apostole“ koja će se nositi u litijama. Pomenut je i njen ram koji treba da bude „divno izrezan i pozlaćen“.

Sve ikone treba da budu izrađene „po strogo rusko-vizantijskom stilu“. Ikonostas će imati 22 ikone, krst i troje vrata. Ikone treba da budu slikane

najfinijim uljanim bojama na platnu („teli“) a sva pozlata predviđena je da bude „od čistog zlata“. Predviđa se upotreba tri vrste drveta i to hrastovine za okvire vrata (dveri), lipovine za rezbarske radove a jelovine za sokl.

Ugovor su potpisali Volarić i dr Jovo Stefanović a sastavio ga je, sudeći po potpisu koji je istovjetan sa rukopisom samog ugovora, „V.Kr. Bilježnik, sjelom u Kotoru“, dr Jovo Stefanović. Međutim, „Proračun za radnju ikonostasa u crkvi Sv. Save u Morinju“ koji ima 15 tačaka, pisao je Volarić i u njemu se pored samog rukopisa može vidjeti njegov jezik i način izražavanja, dijapazon slikarskog i zanatskog obrazovanja kao i ocijeniti zrelost i iskustvo u radu. Njegov „Proračun“ je u cjelini pretočen u tačke ugovora.

A sam proračun proizilazi iz osnovne zamisli i likovnog rješenja ikonostasa sadržanog u crtežu urađenom od strane samog Volarića. Crtež je izveden tušem na debljem papiru. Radi čuvanja, zajedno sa ostalim priložima ugovora, morao je biti presavijen i sklopljen na jednu osminu svog formata.

Nacrt sadrži izgled i vertikalni presjek ikonostasa sa upisanim osnovnim mjerama i razmjernikom. Rađen je precizno, kombinacijom tehničkih i slobodoručnih elemenata. Slobodnom rukom iscrtani su drvorezni elementi a sama osnova sa geometrijskom podjelom izrađena je tehnički, uz upotrebu lenjira i šestara. Zapravo, nacrt slikara Volarića predstavlja projekat po kome je ikonostas u crkvi Sv. Save i izveden.

Slijedi prepis ugovora i proračuna sačinjenog u Kotoru 24. juna 1902. godine:

Za vlade Njegovog Apostolskog Veličanstva

Franja Josifa I

Cara austrijskog i.t.d. td, td.

Učinjeno u gradu Kotoru, Kraljevini Dalmaciji, godine Hiljadu devetstotina i druge (1902) mjeseca Julija dana (nečitko).-

Pređa mnom Dr Jovom Stefanovićem V.Kr. Bilježnikom, sjelom u Kotoru, prikazaše se Gospoda: Prečasni Pop Nikola Vasov Rusović, paroh, kao predsjednik, Bogdan Ljubov Milinović, kao blagajnik i Špiro pk. Mitra Bakočevića kao član Tutorstva pravoslavne crkve Svetoga Save u Morinju, svi iz Morinja, za sebe i svoje nasljednike u rečenom zastupstvu s jedne strane, naručilatelj radnje, i Ivan Volarić Ivanov, slikar, rodnom iz Vrbnika na otoku Krku u Istriji i nastanjen sada u Morinju, za sebe i svoje nasljednike s druge strane, poduzetnik, svi meni lično poznati i uglaviše svojevoljno i slobodno slijedeći

Ugovor najma radnje odsjekom

Čl. 1. – *Prisutni poduzetnik gospodin Ivan Volarić Ivanov pothvaća se da će uraditi svojim materijalom ikonostas u pravoslavnoj crkvi Svetoga Save u Morinju onakav kao što je u nacrtu priložen ovome ugovoru u originalu podnjet, i uz uvjete sadržane u Proračunu preduzetnikovome, d.d. Kotor dvadeseti četvrtoga (24) juna Hiljadu devetstotina i druge (1902), koji se u originalu prilaže pod 5. –*

Na ikonostasu moraju biti ukupno dvadeset i dvije (22) ikone i krst, i troje vrata.

Čl. 2. – *Isti poduzetnik pothvaća se da će naslikati za gore rečenu crkvu još jednu veliku ikonu koja će predstavljati „Silazak Svetog Duha na apostole“ sa okvirom divno izrežanim i pozlaćenim koja se u litijama nosi.*

Čl. 3. – *Sve ikone imaju biti izrađene po strogo rusko-vizantijskom stilu i po dovršenoj radnji strukovnjak će istu pregledati da li je u redu izvedena.*

Čl. 4. – *Svu građu, što je za radnju potrebita, treba da daje poduzetnik, i da je pogođene vrste. Tako sva pozlata treba da bude od čistog zlata (oro zecchino) a pri početku radnje poduzetnik morati će dati mostru istoga, da se Tutorstvo uvjeri kod strukovnjaka, a tako isto pri dovršenju radnje isto Tutorstvo moći će o svom trošku pozvati zlatara da pregleda cijelu pozlatu. –*

Čl. 5. – *Sve ikone treba da budu izrađene najfinijom uljanom bojom i na teli, oko glave svetitelja mora biti pozlaćen okrug i ime svečevo pisano zlatom.*

Čl. 6. – *Na ikonama ikonostasa moraju biti položena cakla sprijeda a straga zastor da se redovito otvarati i zatvarati može radi čišćenja.*

Čl. 7. – *Sve rezbarske radnje da budu od lipovine i to tako da svi stupovi i uresi budu od jednog komada, razumije se od dobrog i osušenog drva bez ikakvog dostavljanja kolom.*

Čl. 8. – *Parapet ikonostasa da bude od jelovine.-*

Čl. 9. – *Okviri na troje vrata na ikonostasu moraju biti od hrastovine, a najfinija rezbarska radnja od lipovine.-*

Čl. 10. – *Radnja ikonostasa započeta je dne prvoga tekućega mjeseca julyja a predati će je preduzetnik dovršenu naručitelju kroz šest (6) mjeseci, tj. najdalje do 1. prvoga januara Hiljadu devetstotina i treće (1903) godine. –*

Čl. 11. – *Pogođena cijena za rečenu radnju jest od kruna četiri hiljade i četiri stotine (4400) isplatiće se u četiri jednaka obroka, svaki od kruna hiljadu i sto (1100) i to prvi odma pri početku radnje, drugi kad ikonostas bude dovršen, treći kad se radnja preda naručitelju i kad se on osvjedoči da je uredno izvršena, a četvrti obrok pak tutorstvo ckve Sv. Save zadržati će, i to u ime kaucije za eventualne popravke nedostataka izrađenog ikonostasa i kvar istoga, a te pet godina brojiti će se od dana predaje ikonostasa. Rečeno Tutorstvo obvezuje se plaćati mu na tu svotu zakonitu dobit.*

Čl. 12.- Po svršenoj radnji i što god bi se našlo da ne odgovara odredbama pogodbe, morati će poduzetnik uraditi na svoje troškove na način da bude potpuno odgovaralo pogodbi. –

Čl. 13. Sve ostalo morati će odgovarati odredbama, ustanovljenim u nacrtu i proračunu, t.j. mjere, vrst boje i. t. d.

Član 14.- Troškovi i biljege oko ove pogodbe stati će po jednu ravnu polovicu na teret od obijuh ugovornika.

Član 15.- Sva prava i dužnosti što ističu iz ove pogodbe u savremenom prisustvu ugovornika, bi od istijeh izrično potvrđena i svojeručno potpisata, dolično znakom krsta obilježena, vazda u mom prisustvu, od mene C.K. Bilejžnika potpisata i mojijem pečatom pečatana i u prisustvu dvajuh opozvanih i dolje potpisatih svjedoka.

Ivan Ivanov Volarić

Dr Jovo Stefanović

Proračun

Za radnju ikonostasa u crkvi Sv. Save u Morinju

Ikonostas rađen po priloženom nacrtu visok do krsta 5 metara i 40 cm a do vrha krsta 6m 40 cm. Širok 6m 86cm.

1. Stolarska radnja templa rađena od tavoluna 5 ½ cm debelih /okostnica/ a svi korniži i kolone dielomice od istih tavoluna a dielomice od dasaka 3 ½ cm debelih.
2. Rezbarska radnja od lipovog drva debelog 2 ½ cm do 6 cm (šesten!) tako. Da ne smije biti nijedan rezbarski komad priljepljen kolom za učiniti potrebitu debljinu.
3. Što se tiče stolarske radnje ona ima biti izrađena čisto tako da za izvesti bojadisersku radnju drvo ne treba i ne smije se preći kredom.
4. Stolarska radnja ima biti jedan put pređena čistim uljem dva puta bielom uljenom bojom i dva puta bielom quickom (smalto:)
5. Sve zlatne crte i dielomice korniži imadu biti pozlačeni matt patina ili matt mordente
6. Rezbarska radnja ima biti sva pozlačena a bolo (bolo armeno!) i to dielomice matt a dielomice svietlo /:imbrunirano/.
7. Sva pozlata ima biti učinjena pravim zlatom.
8. Ikone naslikane u rusko-vizantijskom stilu na platnu imadu biti izvedene najfnijom uljenom bojom.
9. Svi okruzi i natpisi oko glava svetaca fino pozlačeni.
10. Na ikonostasu imaju biti ukupno 22 ikone i krst i to:

<i>4 Prestolne slike</i>	<i>0,67</i>	<i>x</i>	<i>150 cm</i>
<i>12 Apostola</i>	<i>0,35</i>	<i>x</i>	<i>0,77 cm</i>
<i>1 Tajna večera</i>	<i>0,35</i>	<i>x</i>	<i>0,68 cm</i>
<i>1 Sv. Trojica</i>	<i>0,52</i>	<i>x</i>	<i>0,57 cm</i>
<i>2. Navještenje Marijino</i>	<i>0,23</i>	<i>x</i>	<i>0,48 cm</i>
<i>2 Mironosnice</i>	<i>0,32</i>	<i>x</i>	<i>0,53 cm</i>
<i>1. Krst</i>	<i>0,50</i>	<i>x</i>	<i>0,50 cm</i>

- 11. Iza svake ikone imadu biti drvena vratašca od poludaske, koja će se moći otvarati.*
- 12. Ikone spreda imadu biti pokrivena staklom od sve jednog komada na svakoj ikoni.*
- 13. Ikonostas ima biti dobro bojadisan i otraga sa tri ruke boje na ulje i lakiran.*
- 14. Ikonostas dolazi otraga pričvršćen na drvenoj ili željeznoj gredi.*
- 15. Gori navedenu radnju obvezujem se izvesti za svotu od 4400 kruna / četiri hiljade četiristotine kruna:./*

Kotor 24. juna 1902. godine

jerej N. Rusović

Ivan Volarić, slikar

Špiro pok. Mitra Bakočevića

Bogdan Lj. Milinović

Dragutin Wardog, svjedok na krst i

posljednji Špiro Buronić, svjedok na krst podpisa

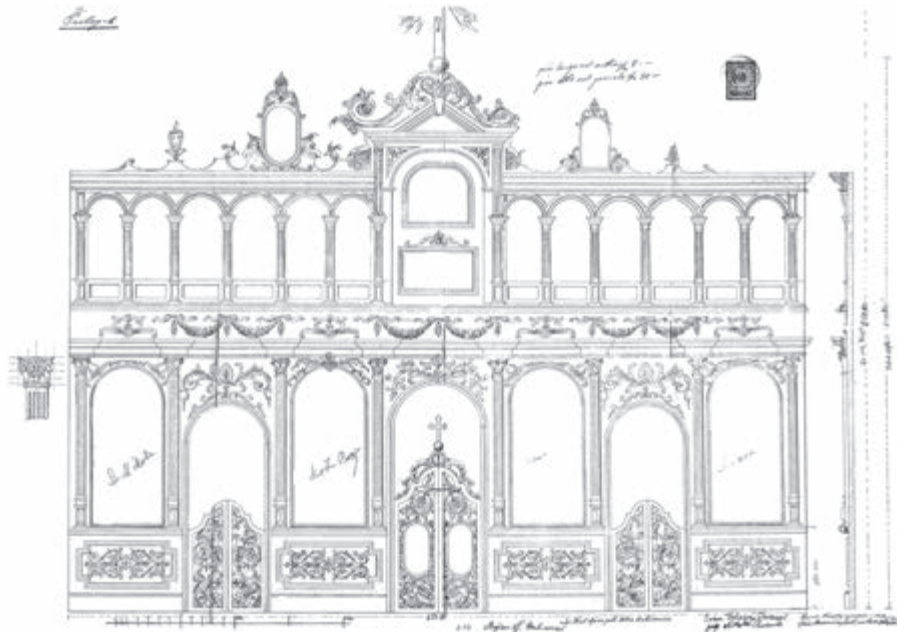
Sačuvana dokumentacija o izradi ikonostasa u crkvi Sv. Save u Morinju omogućila je i da se identifikuje slikar ikone sa bogato ukrašenim ramom „Silazak Svetog Duha na apostole“ koja se nalazi u južnoj pjevnici crkve, a koja svojim likovnim rješenjem, koloritom i obradom veoma podsjeća na ikone u gornjoj zoni na ikonostasu. Dakle u crkvi Sv. Save sačuvana su dva djela slikara Ivana Volarića, oba iz 1902. godine.

Crkva Sv. Save u Morinju; pogled sa jugozapada (snimio A. Milosavljević)

Fotografski snimak originalnog Volarićevog crteža ikonostasa iz Istorijskog arhiva Kotor

Kseroks kopija originalnog Volarićevog crteža ikonostasa

Ikonostas I. Volarića (snimio A. Rafailović)

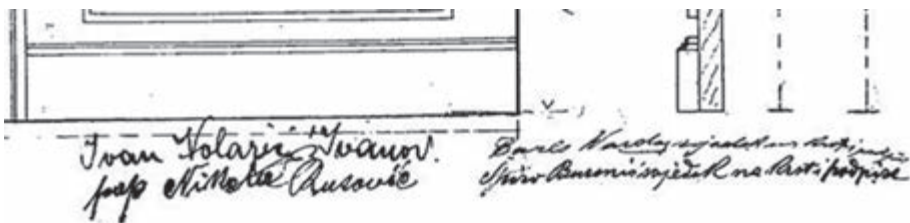
Unutrašnjost crkve Sv. Save sa ikonostasom Ivana Volarića (snimio A. Rafailović)

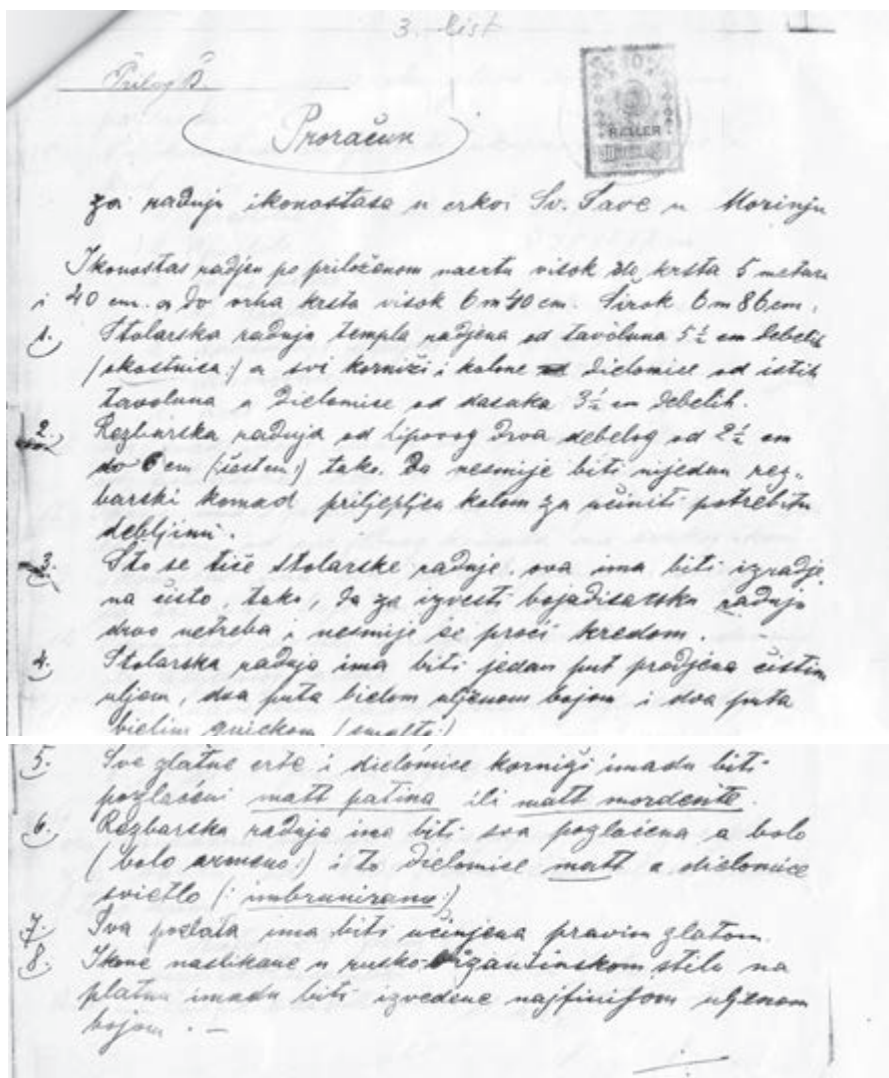
Detalji ikonostasa (snimila Z. Čubrović)

Litijska ikona „Silazak Svetog Duha na apostole“ I. Volarića (snimio A. Rafailović)

Potpis slikara i članova tutorstva crkve Sv. Save ispod Volarićevog crteža ikonostasa

Prva stranica Volarićevog „Proračuna za radnju ikonostasa za crkvu Sv. Save u Morinju“

3/H/izračun za radnju

9. Tri ikone i napis oko glava sveta fina pozlatiti.

10. Na ikonostasu imaju biti ukupno 22 ikone i krest. i to.

4.	Prstolne	velike	0.67 X 1.50 cm
12.	Apostola	"	0.35 X 0.77 cm
1.	Tajna večera	"	0.35 X 0.68 cm
1.	Sv. Trojica	"	0.52 X 0.57 cm
2.	Najvećenje Marijino.	"	0.23 X 0.48 cm
2.	Muronosnice	"	0.32 X 0.53 cm
1.	Krest	"	0.50 X 0.50 cm

11. Sve lože ikone imaju biti drvena vrataca od poludrške, koja će se moći stvarati.

12. Ikone ima s predn imadu biti potkrivene sa staklom od sve jednog komada na svakoj ikoni.

13. Ikonostas ima biti dobro bojadisan i atraga sa tri ratke boje na ulje i lakeran.

14. Ikonostas dolazi atraga pričvršten na drvenoj ili željeznoj gredi.

15. Gori navedenu radnju imam započeti 1. jula tek god i dovršiti je u roku od 6 mjesaca tj. j. do 1. februara 1903. -

Gori navedenu radnju ublaznjom se izvesti za sumu od 4400. kruna / četiri hiljade četrinista. Tine kruna / -

Kotor 24. juna 1903.

Ivan Volarić
Rost + Opina pub. Nika Bekovićica slikar

U / /

Druga stranica Volarićevog „Proračuna za radnju ikonostasa za crkvu Sv. Save u Morinju“

Zorica ČUBROVIĆ

**IVAN VOLARIĆ'S CONTRACT ON THE PRODUCTION OF THE
ICONOSTASIS
IN ST. SAVA'S CHURCH IN MORINJ**

Summary

Ivan Volarić's Contract on the Production of the Iconostasis in St. Sava's Church in Morinj was concluded in 1902 by the Painter Ivan Volarić with the trustees of the Church, kept at the Historical Archives of Kotor, reveals the identity of the artist who produced this impressive iconostasis and provides numerous data about the painter, whose works in several different genres are found throughout the Boka Bay, is not sufficiently known.

At the time when the iconostasis was made the painter Ivan Volarić, born in Vrbnik on Island Krk, was staying in Morinj. In addition to the painting Volarić also completed all joinery and carving works needed for the production and decoration of the iconostasis of St. Sava's Church and till the present day almost all of it has been fully preserved, except for the side royal doors. In addition to the iconostasis Volarić made for the same church the procession icon *Descent of the holy Spirit on the Apostles* situated in the southern choir aisle of the temple.

The work of the painter Ivan Volarić on this iconostasis is reflected in his design which consists of precise drawings with descriptions and bill of quantity, performed by the artist's own hand. The design of the iconostasis defines the size of the iconostasis, kind of wood to be used for its production (oak, basswood and fir), canvas, paints and gilding material for icon painting, including the complex structure of the iconostasis.

Until recently unknown Ivan Volarić's Contract on the Production of the Iconostasis in St. Sava's Church in Morinj is a precious document about the work in Morinj created by this outstanding artist. In addition to other things this Contract provides a great number of data which show the range and level of education and craftsmanship of the artists at the beginning of the 20th century in the environment with long tradition of arts and crafts.